

**ГАРМОНІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ШКОЛИ:
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ**

**HARMONIZATION OF THE HIGHER SCHOOL
CULTURAL AND EDUCATIONAL SPACE:
SOCIAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS**

Матеріали

**Міжнародної науково-практичної конференції
(12–13 червня 2014 р., м. Мелітополь, Україна)**

Proceedings

**of the International Scientific and Practical Conference
(June 12–13, 2014, Melitopo, Ukraine)**

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького (м. Мелітополь, Україна)
Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України
(м. Київ, Україна)
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
(м. Київ, Україна)
Чиказький університет (м. Чикаго, США)
Зальцбургський університет (м. Зальцбург, Австрія)
Природничо-гуманітарний університет у Седльцах (м. Седльце, Польща)
Південно-Західний університет «Неофіт Рилські» (м. Благоєвград, Болгарія)
Пловдивський університет «Паїсії Хилендарський» (м. Пловдив, Болгарія)
Академічне співтовариство Михайла Балудянського
(м. Кошице, Словаччина)

**ГАРМОНІЗАЦІЯ
КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ВНЦОЇ ШКОЛИ:
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ**

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(12–13 червня 2014 р.)**

Мелітополь,
2014

ОРИГІНАЛОМ

Внешній секретар *В.М. Шаповал*

УДК 378.013.43:316.612(062)

ББК 74.58я5

Г 20

Рекомендовано до друку Вченою радою
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
Протокол № 12 від 28.05.2014 р.

*Підготовлено у межах проекту
«Людиновимірність гармонізації культурно-освітнього простору
майбутніх педагогів» (№ держреєстрації 0113U000293)
та згідно з тематичним планом науково-дослідних робіт
МОН України (Наказ № 1193 від 25.10.2012 р.)*

Г 20 Гармонізація культурно-освітнього простору вищої школи :
соціально-педагогічні аспекти : матеріали Міжнародної науково-
практичної конференції (12–13 червня 2014 р.) / за заг. ред. д-ра філос.
наук, проф. Молодиченка В.В. – Мелітополь : Видавництво МДПУ
ім. Б. Хмельницького, 2014. – 377 с.

**Harmonization of the higher school cultural and educational space:
social and pedagogical aspects: proceedings of the International Scientific
and Practical Conference (June 12–13, 2014) / under the general editorship
of Doctor of Philosophy, Professor Molodychenko. – Melitopol : Publishing
house of Melitopol Bohdan Khmelnytsky State Pedagogical University,
2014. –377 p.**

ISBN 978-617-7055-46-3

У матеріалах конференції висвітлюються погляди сучасних
науковців на проблему гуманітарного супроводу освітньої траєкторії
людини впродовж життя. У контексті гуманітарних смислів
розкриваються соціально-педагогічні характеристики організації
оптимального функціонування культурно-освітнього простору вищої
школи задля культурного й особистісного зростання гармонічної
людини.

Рекомендовано науковцям, викладачам, учителям, державним
службовцям, студентам – усім, хто цікавиться проблемами, що
відбуваються в культурно-освітньому просторі вищої школи.

*Редакція не несе відповідальності за зміст текстів і не завжди
поділяє думки їх авторів.*

УДК 378.013.43:316.612(062)

ББК 74.58я5

© МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2014

© Автори матеріалів, 2014

ISBN 978-617-7055-46-3

Венісія
28.05.2014
З ОРИГІНАЛОМ

Алек
Анас
Андр
Араб
Асри
Афат
Баль
Божт
Бойн
Борт
Будь
Букр
Бурн
Варс
Варх

ЗМІСТ

Александров Денис <i>Партисипативність як стратегія гармонізації професійного зростання студентства в сучасному освітньому полі</i>	29
Анастасова Наталя <i>Науково-теоретичне вивчення комунікативно-мовленісвих умінь майбутнього логопеда</i>	32
Андрущенко Віктор <i>Гуманістична місія вчителя</i>	34
Арабаджи Олена, Андрущенко Олексії <i>Інтеркультурні міста: розмаїття громади та суспільний простір взаємопорозуміння</i>	38
Асриш Лаура <i>Креативно-діяльнісний підхід як чинник гармонізації музичної освіти молодших школярів</i>	40
Афанасьєва Людмила, Орлов Андрій <i>Праксеологічні виміри особистісного зростання майбутнього вчителя</i>	42
Баль Альона <i>Роль виховної роботи за місцем проживання в умовах сучасності</i>	44
Божко Анжела, Вахняк Надія <i>Вплив казки на екологічне виховання дошкільників</i>	46
Бойчук Юрій <i>Культурологічний підхід у сучасній освіті</i>	49
Боршников Євгеній, Дицюра Анастасія <i>Людинимірний підхід у туристичній діяльності (на прикладі острова Перу)</i>	52
Будько Маріна <i>Етос як індикатор гармонії відносин «Я-Ти» в системі культурно-освітнього простору</i>	56
Букрєєва Ірина, Глинська Людмила <i>Соціально-філософська рефлексія освітянських практик формування соціальності</i>	60
Бурцева Тетяна <i>Людинимірні засади розвитку болгарських просвітницьких традицій в Україні другої половини ХІХ – початку ХХ століття</i>	62
Варениченко Анастасія, Чорна Вікторія <i>Підготовка майбутніх вчителів початкової школи до екологічного виховання молодших школярів</i>	64
Вархола Михал <i>Іновачії в навчальному процесі з урахуванням людського фактора</i>	67

ЗГІДНО З ОРІГІНАЛОМ

Внесок секретар *Мартин Ю.М.*

проблем пристосування вихідців із Болгарії до умов Півдня України [2, с. 43-45] і засвідчують, що саме спільними зусиллями болгарських і українських учених була втілена розробка навчальних програм і методик освітньої справи, що дало змогу в короткий строк відтворити національну освітню систему Болгарії після здобуття нею незалежності. Фактична ж можливість продовжувати національно зорієнтоване навчання болгарської молоді на всіх освітніх ступенях – від початкового до вищого – в Україні [1, с. 48] вказує на системний характер українсько-болгарського співробітництва в галузі освіти в різних регіонах, у тому числі й просвітницької діяльності в середовищі болгарських громад у Північному Приазов'ї, де зусиллями вчених, представників української громадськості та болгарської діаспори зародився прообраз болгарської національної школи.

У контексті завдання демократизації суспільства на засадах дотримання національних інтересів феномен болгарського етнокультурного Просвітництва є історично значущим чинником соціокультурного розвитку України та історичним зразком цілеспрямованої етнокультурної політики розвитку дружби та взаємодопомоги серед братських слов'янських народів. Безперечно ж шідність пропонованого нами людиновимірного підходу до розгляду напрацювань болгарської та української історичної думки щодо особливостей взаємопроникнення національних духовних культур у розрізі актуальних проблем історії педагогіки не викликає сумніву і підтверджує методологічну доцільність його залучення до інструментарію історико-педагогічних досліджень у гуманітарних галузях науки та освіти.

Література

1. Бичваров М., Горський В. Українсько-болгарські філософські зв'язки (Друга половина XIX ст.). – К. : Наук. думка, 1966. – 179 с.
2. Доронченков А. П. Болгаристика в системі гуманітарних наук // Болгарський ежегодник. Т. 1. – Харків, 1994. – С. 5-13.
3. Конев Н. Україна в представите и познанията на българите през възраждането // Болгарський ежегодник. Т. 1. – Харків, 1994. – С. 66.

УДК 378.015.3:373.3:502

Анастасія Вареничченко, Вікторія Чорна
*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

Melashka2013@mail.ru
chernajavika@rambler.ru

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Схарактеризовано психолого-педагогічні складники підготовки майбутнього педагога початкової школи, з'ясовано сутність та особливості

екологічної освіти молодих учителів, а також шляхи формування готовності студентів до організації екологічного виховання дітей молодшого шкільного віку на уроках читання.

Ключові слова: професійна підготовка, екологічна освіта, екологічне виховання, урок читання, молодші школярі.

Анастасія Варениченко, Вікторія Черная. Подготовка будущих учителей начальной школы к экологическому образованию младших школьников

Рассматриваются психолого-педагогическая составляющая подготовки будущего педагога начальной школы, определены сущность и особенности экологического образования младших школьников, а также пути формирования готовности студентов к организации экологического воспитания детей младшего школьного возраста на уроках чтения.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, экологическое образование, экологическое воспитание, младшие школьники, урок чтения.

Anastasia Varenychenko, Viktoria Chorna. The futures elementary school teacher's preparation for elementary school children's environmental education

The work deals with psycho-pedagogical component of the elementary school's future teachers preparation, the nature and characteristics of elementary school's pupils environmental education are defined, as well as the ways of forming pupils' readiness for the organization of elementary school children environmental education during classroom reading.

Key words: professional training, environmental education, environmental study, elementary school children, reading lesson.

Формуванню професійно орієнтованої особистості майбутнього вчителя сприятиме реформуванням сучасної освіти, що передбачає радикальні зміни в навчально-виховному процесі, використання новітніх технологій і методів навчання, які сприяли б реалізації інтелектуально-духовного потенціалу студентів. Завдання сучасної вищої педагогічної школи полягає не тільки в тому, щоб дати відповідні професійні знання, а й у тому, щоб підготувати вчителя, який глибоко розуміє та знає свою роль у суспільстві, вміє творчо використовувати здобуті знання на практиці, працювати з учнями та їхніми батьками, з педагогічним колективом, використовує передовий педагогічний досвід, критично оцінює досягнуте. Готовність учителя до професійної діяльності проявляється в умінні планувати структуру своїх дій; здійснювати керівництво діяльністю учнів; доцільно застосовувати методи навчання та виховання відповідно до певної ситуації; керувати поведінкою й активністю учнів; знаходити контакт і правильний тон у взаємостосунках із ними; приймати рішення; знаходити найбільш ефективні засоби впливу на них; аналізувати отримані результати педагогічного процесу; співвідносити їх з певною метою діяльності; здійснювати коригування поставлених завдань; регулювати й перебудовувати міжособистісні стосунки школярів та взаємини в межах класного колективу.

Окремим напрямом професійної підготовки вчителя початкової школи є підготовка до екологічного виховання як її складника. Професійна готовність учителя до педагогічної діяльності - це певний рівень розвитку особистісних та професійних якостей, а також наявність педагогічних здібностей у вчителя. Основними принципами екологічної освіти є її універсальність і безперервність, комплексність і цілісність, різноманітність і регіональність, системність і якість, міждисциплінарність, єдність локально-патріотичного її інтернаціонального, глобальність, особиста участь [1, с. 28]. Сучасна екологічна освіта займається вирішенням трьох провідних завдань: формування системи адекватних екологічних уявлень про взаємозв'язки в системі «людина-природа», яка дасть змогу особистості усвідомити сутність екологічної доцільності; формування ставлення до природи, яке визначає характер цілей взаємодії з природою, його мотивів, тобто стимулює до екологічно доцільної поведінки; формування системи вмінь, навичок і стратегій взаємодії з природою [1, с. 23-24].

Екологічна освіта - це інтегруючий фактор, який забезпечує взаємозв'язок між природними та гуманітарними знаннями, між морально-етичним і трудовим, правовим і економічним, патріотичним і фізичним вихованням і таким чином сприяє формуванню особистості, яка матиме уявлення про цілісну сучасну картину світу [4, с. 28]. Екологічна освіта в загальноосвітніх школах включає виховання почуття власної відповідальності за стан навколишнього середовища, свідомого ставлення до природи на основі розуміння її різнобічної цінності. Шкільний етап - дуже важлива ланка безперервної екологічної освіти. Він ґрунтується на позитивному емоційному досвіді спілкування з природою, розвиваючи початкові уявлення про світ, закладені в дошкільний період. Водночас шкільна екологічна освіта є базовою для її подальшого розвитку та поглиблення. Звичайно ж, навчально-виховний процес у сучасній школі не може стояти осторонь від таких глобальних проблем. І, як на нашу думку, однією з основних ланок екологічної просвіти, освіти її виховання сучасних учнів повинен стати в загальноосвітній школі саме урок літератури. Уроки читання відкривають неабиякі можливості для екологічного виховання, бо саме тут формуються підвалини інтелекту, структура мислення, а природна допитливість дітей та інтерес до оточення знаходять своє відображення в художніх творах. Відповідно до «Навчальних програм для загальноосвітніх навчальних закладів. 1-4 класи» [3] екологічне виховання учнів варто розпочинати вже з перших уроків. Так, наприклад, у другому класі на уроках читання розпочинається знайомство учнів із природою - оповідання «Ялинка» (С. Носаль), «Повінь» (В. Чухліб), «Жаль, та не дуже, плакала б, та не хочеться» (І. Сенченко).

Екологічне виховання можна здійснювати на будь-якому етапі уроку. Застосовуючи міжпредметні зв'язки, можна досягти більшого ефекту.

Художні твори, рекомендовані шкільною програмою для вивчення, при відповідній методиці їх аналізу сприятимуть вихованню екологічно-культурної особистості, розвитку в учнів почуття прекрасного, формуванню високих естетичних смаків, умінню розуміти та цінувати красу її багатство

рідної природи та діяти в природному середовищі згідно з принципами загальнолюдської моралі. Головною умовою успішного формування в учнів екологічної культури є вмiле поєднання навчального матеріалу екологічного змісту з практичною діяльністю школярів у природному середовищі.

Таким чином, підготовка майбутнього вчителя початкової школи до екологічного виховання дітей молодшого шкільного віку є важливим складником загальної професійної підготовки студентів профільних ВНЗ.

Література

1. Дерябо С. Д. Экологическая педагогика и психология / С. Д. Дерябо, В. А. Ясвин. – Ростов-на Дону : Феникс, 1996. – 480 с.
2. Кисельов М. М. Національне буття серед екологічних реалій / М. М. Кисельов, Ф. М. Канак. – К. : Тандем, 2000. – 320 с.
3. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. 1–4 класи. – К. : Освіта, 2011. – 392 с.
4. Савченко О. Я. Читанка / Савченко О. Я. – К. : Освіта, 2003. – 126 с.

УДК 378.14

Михал Вархола

*Академическое сообщество Михаила Батудянского
(Словакия)*

michal.varchola@asmiba.sk

ИННОВАЦИИ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ С УЧЕТОМ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО ФАКТОРА

Рассматриваются инновации в организации учебного процесса при преподавании дисциплины «Производственная техника» на основе компетентностного подхода с учетом человеческого фактора.

Ключевые слова: качество учебного процесса, человеческий фактор, психологический климат, инновации в учебном процессе.

Михал Вархола. Інновації в навчальному процесі з урахуванням людського фактора

Розглядаються інновації в організації навчального процесу при викладанні дисципліни «Виробнича техніка» на основі компетентнісного підходу з урахуванням людського фактора.

Ключові слова: якість навчального процесу, людський фактор, психологічний клімат, інновації в навчальному процесі.

Michal Varchola. Innovations in educational process taking into account the human factor

Article discusses innovation in the educational process in the teaching discipline "Production Technology" by competency-based approach taking into account the human factor.